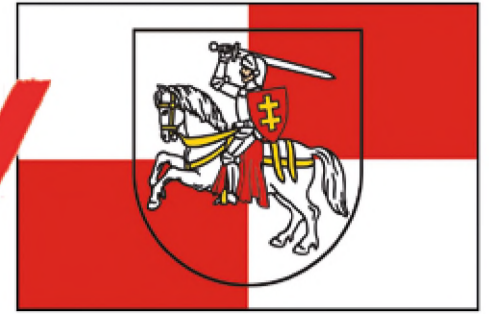

TYGODNIK WILEŃSZCZYZNY

www.tygodnik.lt

DZIŚ

w numerze m. in.

- Drugie referendum w sprawie podwójnego obywatelstwa nie powiodło się **str. 2**
- Premie dla prymasów **str. 5**
- Medalem Orderu „Za Zasługi dla Litwy” odznaczono trzy matki z rejonu wileńskiego **str. 6**

Rota

- Polskie dwory w Pałacu Balińskich w Jaszunach **str. 1**
- Świadek zamachu na Jana Pawła II i świadek cudu **str. 1**

**PRENUMERATA
2024**
Do 19 maja
trwa prenumerata
na czerwiec
2024 roku.

Za 1,93 euro – miesięcznie
za 23,12 euro – rocznie
(indeks 0233);
dla emerytów i osób
niepełnosprawnych –
1,85 euro – miesięcznie
za 22,18 euro – rocznie.
(indeks 0322)

W KAŻDYM NUMERZE:

ROTA

DODATEK
HISTORYCZNO-PATRIOTYCZNY
DLA POLAKÓW NA LITWIE

160-lecie Gimnazjum im. Pawła Ksawerego Brzostowskiego w Turgielach

Z szacunkiem dla przeszłości i z myślą o przyszłości

FOT. SALCININKAITĖ

Uroczyście i z lezką wzruszenia w miniony piątek, 10 maja, świętowano jubileusz 160-lecia działalności Gimnazjum im. Pawła Ksawerego Brzostowskiego w Turgielach. Były występy uczniów, okazały tort oraz wiele wspomnień.

Myślą przewodnią uroczystości stały się słowa Tadeusza Kotarbińskiego „Przeszłość zachowana w pamięci staje się częścią

terazniejszości”. To chwile, wobec których nie można przejść obojętnie, momenty wyjątkowe, (Dokończenie na str. 4)

Powyborcze refleksje

Rządzący ponieśli podwójną klęskę

12 maja na Litwie odbyły się wybory prezydenckie, w związku z czym w poniedziałek, 13 maja, w Domu Kultury Polskiej w Wilnie została zorganizowana konferencja prasowa z udziałem prezesa Akcji Wyborczej Polaków na Litwie – Związku Chrześcijańskich Rodzin Waldemara Tomaszewskiego oraz wiceprzewodniczącego ugrupowania – Waldemara Urbana.

(Dokończenie na str. 5)

W Druskienikach ustawiono ławkę poświęconą Polakom

3 maja, w rocznicę uchwalenia Konstytucji 3 Maja, w Druskienikach odsłonięto ławkę, poświęconą polskiej społeczności tego uzdrowiska – informuje Samorząd Druskienik. (Dokończenie na str. 2)

FOT. GINTARĖ PUGAČIAUSKAITĖ

W II turze wyborów prezydenckich zmierzy się Gitanas Nausėda i Ingrida Šimonytė

Po pięcioletniej przerwie Gitanas Nausėda i Ingrida Šimonytė ponownie spotkają się w drugiej turze wyborów na prezydenta Litwy. W pierwszej turze G. Nausėda zebrał 44,19 proc. głosów, I. Šimonytė – 19,78 proc.

W 2019 roku siły rywali były bardziej wyrównane, oboje w pierwszej rundzie zdobyli po około 31 procent głosów wyborców.

Trzecie miejsce zajął adwokat Ignas Vėgėlė (12,4 proc.), czwarty był poseł Remigijus Žemaitaitis (9,3 proc.), piąty Eduardas Vaitkus (7,3 proc.), kolejny był Dainius Žalimas (3,54 proc.), Andrius Mazuronis (1,38 proc.) i Gedrimas Jeglinskas (1,35 proc.).

W niedzielnych wyborach

prezydenckich i referendum w sprawie obywatelstwa głosowało łącznie 59,4 proc. wyborców. Wyższą frekwencję w pierwszej turze wyborów prezydenckich odnotowano jedynie w 1993 i

1997 r., gdy głosowało odpowiednio 78,6 proc. i 71,45 proc. obywateli z prawem głosu.

Druga tura wyborów prezydenckich odbędzie się 26 maja.

Na podst. Irt.lt

Rząd zaaprobował coroczną weryfikację niekaralności osób pracujących z dziećmi

Rząd zaaprobował propozycję zobowiązania pracodawców do corocznego sprawdzania osób pracujących z małoletnimi pod kątem niekaralności za przestępstwa na tle seksualnym.

Taka weryfikacja polegałaby na tym, że osoba musiałaby przedstawić kod przeciwdziałania nielegalnej pracy z dziećmi (kod QR). Rozmowy nad uprawomocnieniem tego kodu rozpoczęły się w końcu sierpnia ubiegłego roku. Teraz poprawki do ustaw trafią do Sejmu.

Jak powiedziała na posiedzeniu Rządu minister ochro-

ny socjalnej i pracy Monika Navickienė, obecnie obowiązujące regulacje prawne są niewy-

starczające.

Weryfikacja pod kątem niekaralności byłaby też przeprowadzana w odniesieniu do wolontariuszy i stażystów. Sugeruje się by robić

to raz do roku, aby nie obciążać pracodawców dodatkowymi obowiązkami.

Zapowiadane są też kary pieniężne dla pracodawcy, jeśli nie sprawdzi, czy dana osoba może pracować z dziećmi. Za niezwyfikowany kod zostaną nałożone kary w wysokości od 300 do 500 euro. Wyższe kary – od 3 tys. do 5 tys. euro – byłyby nałożone w przypadku ustalenia, że z dziećmi pracuje osoba, która nie może tego robić ze względu na swoją karalność.

Na podst. BNS

Uwaga kierowcy w Wilnie!

Od 15 maja wyłącznie na stronie internetowej JUDU oraz w samoobsłudze będzie można uzyskać zezwolenie na parkowanie w Wilnie, sprawdzić i uiścić opłatę po otrzymaniu „żółtej kartki”, tj. mandatu za nieuiszczenie opłaty za parkowanie.

Na stronie JUDU klienci znajdą wszystkie funkcje, które działały na stronie parking.lt.

Największa zmiana, jaka czeka klientów, jest rejestracja, cho-

ciaż niektóre usługi będą dostępne także dla niezarejestrowanych użytkowników.

Dla wygody klientów dostępne są nowe funkcje na stronie: po wpisaniu numeru rejestracyjnego pojazdu będzie można spraw-

dzić mandaty za nieuiszczenie opłaty za parkowanie i zapłacić je w ciągu 7 dni. Po zarejestrowaniu pojazdu na koncie, na podany e-mail zostanie dodatkowo przesłana aktualna informacja. W przyszłości klienci będą mogli w samoobsłudze zobaczyć informację o ważności zezwolenia na parkowanie, historii korzystania z usług oraz „żółtej kartce”.

15 maja strona parking.lt została wyłączona.

Fot. JUDU

W Druskienikach ustawiono ławkę poświęconą Polakom

(Dokończenie ze str. 1)

Ławka powstała z inicjatywy druskienickiego Klubu Rotary „Sūrutis”, a wykonał ją rzeźbiarz Romualdas Inčirauskas.

W uroczystym odsłonięciu pamiątkowej ławki wzięli udział mieszkańcy Druskienik, kierownictwo samorządu, radni, przedstawiciele różnych

placówek oraz goście z Polski.

Mer Druskienik Ričardas Malinauskas podkreślił, że w uzdrowisku tworzyło i mieszkało wiele znanych osobistości polskiej narodowości – pisarka Eliza Orzeszkowa, poeta Jan Czeczot, pisarz Józef Ignacy Kraszewski, marszałek Józef Piłsudski i wiele innych.

Na ławce jest przedstawione

godło powstania styczniowego, które symbolizuje jedność trzech narodów (Litwinów, Polaków i Ukraińców) w walce o wyzwolenie spod ucisku carskiej Rosji.

Na ławce zapisane są słowa Józefa Piłsudskiego o Druskienikach: „Druskieniki były niespodzianką myśli Stwórcy w odpoczynku, gdy Ten się uśmiechnął”.

Drugie referendum w sprawie podwójnego obywatelstwa nie powiodło się

Po pięciu latach druga próba zmiany Konstytucji poprzez rozszerzenie możliwości nadawania podwójnego obywatelstwa również zakończyła się niepowodzeniem.

Według najnowszych danych Głównej Komisji Wyborczej, po zliczeniu bezwzględnej większości głosów, w referendum wzięło udział 1 milion 396 tysięcy 828 osób, czyli 59 proc. wyborców. Spośród nich za zmianami w Konstytucji opowiedziało się 79,3 proc. głosujących (1 milion 11 tysięcy 14 osób), jednak to nie wystarczyło.

Aby zmiany w Konstytucji zostały przyjęte musi się za nimi opowiedzieć co najmniej połowa uprawnionych do głosowania. W tym roku na listach wyborczych znalazło się łącznie 2 miliony 385 tysięcy 234 obywateli, dlatego konieczne było zebranie 1 miliona 192 tysięcy 617 głosów elektorskich.

W 2019 roku za zmianami w Konstytucji opowiedziało się 72,35 proc. głosujących.

Na podst. Irt.lt

UE: ostrzejsze przepisy dla pojazdów ciężkich

Rada UE 13 maja przyjęła rozporządzenie o normach emisji CO₂ dla pojazdów ciężkich, zaostrzające dotychczasowe przepisy.

Zgodnie z nowymi regulacjami obowiązek redukcji obowiązuje niemal wszystkie nowe pojazdy ciężkie, które mają certyfikowaną wartość emisji CO₂, w tym mniejsze ciężarówki, autobusy miejskie, autokary i przyczepy.

Jak wynika z komunikatu Rady UE, w nowych przepisach utrzymano „wyznaczony na 2025 rok cel redukcji emisji o 15 proc. dla ciężkich samochodów ciężarowych o masie powyżej 16 ton”.

Dla średnich samochodów ciężarowych o masie powyżej 7,5 tony i autokarów, a także niektórych pojazdów specjalistycznych, ustalono następujące cele: 45 proc. od 2030 r. (poprzednio 30 proc.); 65 proc. od 2035 r.; 90 proc. od 2040 r.

Dla autobusów miejskich wprowadzono cel osiągnięcia całkowitej bezemisyjności do 2035 r. Cel pośredni – do zrealizowania do 2030 r. – wynosi 90 proc. Autobusy międzymiastowe będą zwolnione z tego wymogu, ponieważ do celów pomiaru emisji będą uznawane za autokary.

Rozporządzenie zostanie teraz podpisane i ukaże się w Dzienniku Urzędowym UE. Wejdzie w życie 20 dni po publikacji.

Na podst. „Nasz dziennik”, AB, PAP

Poczobut i Dziewulski – tak się nazywają nowo odkryte przez litewskich astronomów asteroidy

Dwie nowo odkryte asteroidy dostały imiona „Poczobut” i „Dziewulski” na cześć astronomów i rektorów Uniwersytetu Wileńskiego – Marcina Poczobutta-Odlanickiego (1728-1810) i Władysława Dziewulskiego (1878-1962) – informuje Obserwatorium Astronomiczne w Malatach.

„29 kwietnia Międzynarodowa Unia Astronomiczna ogłosiła, że asteroida nosząca numer identyfikacyjny 2004 TQ77 otrzymała nazwę „Poczobut”, a asteroida 2006 SE368 nazwę „Dziewulski” – poinformowało na swojej stronie internetowej Obserwatorium Astronomiczne w Malatach.

Jak podało Obserwatorium, asteroida nazwana dla upamiętnienia Marcina Poczobutta-Odlanickiego odnaleziona została w październiku 2004 roku, natomiast asteroida nazwana na cześć Władysława Dziewulskiego została odkryta we wrześniu 2006 roku.

Obie asteroidy zostały odkryte w Obserwatorium Astronomicznym w Malatach Instytutu Fizyki Teoretycznej i Astronomii UW. Odkrywcę – astronomowie Kazimieras Černis i Justas Zdanavičius.

Na podst. mao.tfai.vu.lt

TYGODNIK
WILEŃSZCZYZNY

Wydanie internetowe:
www.tygodnik.lt

Zespół redakcyjny:
Andrzej Kotowski
Jan Lewicki
Teresa Strumiło

Współpraca:
Monika Urbanowicz

Zygmunt Zdanowicz, radny
samorządu rejonu wileńskiego

Opracowanie komputerowe:
Stawomir Subotowicz

Wydawca:

ZSA „Rejspa” Kalvėnos 5,
Sužany, rejon wileński
Kolegium redakcyjne

Adres do korespondencji:

LT-09318 Wilno
tel./fax 275-31-66, e-mail: rejspa@rejspa.lt

Projekt finansowany ze środków Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w ramach konkursu Polonia i Polacy za Granicą 2023

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora/ów i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Kancelarii Prezesa Rady Ministrów i Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”

Chcą odbudować zamek Radziwiłłów

W Dubinkach (rejon malacki) została założona fundacja, który zajmie się odbudową zamku Radziwiłłów.

Wśród założycieli fundacji jest m.in. potomek rodu Radziwiłłów – Maciej Radziwiłł, archeolog Albinas Kuncevičius, Samorząd Rejonu Malackiego, historyk i dyrektor Pałacu Władców w Wilnie Vydas Dolinskas, Fundacja Aureliji i Aurelijusa Rusteików.

Według założycieli fundacji, zamek w Dubinkach, jako jedna z rezydencji rodu Radziwiłłów, ma wielkie znaczenie historyczne i kulturalne, dlatego jego odbudowa jest ważnym krokiem w zachowaniu litewskiego dziedzictwa kulturowego oraz wzmocnieniu samoświadomości narodowej.

W odbudowanym zamku ma powstać muzeum, które będzie jednym z ośrodków państwowości, historii i kultury narodu litewskiego.

Miejsce, w którym kiedyś stał zamek, znajduje się na terenie Parku Regionalnego Oświe, na półwyspie jeziora Oświe, który był niegdyś wyspą.

W 2003 roku rozpoczęto badania archeologiczne, którymi kierował archeolog Albinas Kunce-

vičius. W ciągu pięć lat odkopano fragmenty zamku w Dubinkach. Fundamenty zostały odrestaurowane i zakonserwowane, zabezpieczone specjalną pokrywą. Podczas prac archeologicznych znaleziono też szczątki Radziwiłłów. Odnalezione szczątki Radziwiłłów w 2009 roku zostały uroczystie pochowane na górze zamkowej w Dubinkach.

Fot. Iwona Klimaszewska

Zorza polarna nad Litwą

Mieszkańcy Litwy i Polski oraz wielu innych pobliskich krajów mogli w nocy z 10 na 11 maja zobaczyć na niebie zorzę polarną. Jej pojawienie się było spowodowane wystąpieniem bardzo silnej burzy magnetycznej.

Do Ziemi dotarła burza magnetyczna kategorii G5, czyli najsilniejsza. Według amerykańskiej Narodowej Służby Oceanicznej i Atmosferycznej (NOAA), do tak silnej burzy geomagnetycznej doszło po raz ostatni ponad 20 lat temu.

Na Słońcu doszło do kilku rozbłysków. Wygenerowały one koronalne wyrzuty masy w stronę Ziemi.

Tak silna burza geomagnetyczna może mieć wpływ na infrastrukturę, w tym na satelity i sieci energetyczne. Takie burze zwiększają prawdopodobieństwo zobaczenia zorzy polarnej.

Tej nocy zorzę polarną mogli zobaczyć mieszkańcy wielu krajów europejskich, w tym Litwy i Polski. Niebo rozświetliło się wyjątkowo wieloma kolorami: fioletowym, różowym, zielo-

nym. Zorzę polarną można było zobaczyć nawet gołym okiem, jednak najbardziej jest ona widoczna podczas filmowania lub fotografowania.

W mediach społecznościowych jest wiele zdjęć i filmików, na których mieszkańcy uwiecznili to spektakularne zjawisko, zaobserwowane nad Litwą.

Fot. [facebook.com/oruentuziastai](https://www.facebook.com/oruentuziastai)

Eurowizję wygrała Szwajcaria. Piosenkę współtworzyli Polacy

Eurowizja 2024 dobiegła końca. Po pierwszym i drugim półfinale do kolejnego etapu przeszło 20 państw, które w wielkim finale spotkały się z reprezentantami tzw. „Wielkiej Piątki” oraz organizatorami ze Szwecji. Ostatecznie w stawce znalazło się jednak nie 26, a 25 krajów. Wszystko przez dyskwalifikację Holandii.

Eurowizję 2024 wygrała Szwajcaria z utworem „The Code”. Nemo zdobył łącznie 591 punktów, co pozwoliło mu się-

gnąć po zwycięstwo. Na drugim miejscu uplasowała się Chorwacja, a na trzeciej lokacie skończyła Ukraina. Polska nie zakwalifikowała się do finału, a Litwa zajęła ostatecznie 14. miejsce zdobywając 90 punktów (według punktów przyznanych przez jury Litwa zajęła 17. miejsce, natomiast biorąc pod uwagę tylko głosy widzów – miejsce 10.).

Co ciekawe, za zwycięskim utworem „The Code” stoi polski kompozytor Wojciech Kostrzewa, który był jednym z głównych producentów i odpowiadał za orkie-

strację. Pozostali współproducenti to: NYLAN, Benjamin Alasu, Tom Oehler, Nemo i Pele Loriano. Za miksem i masteringiem utworu stoi Nikodem Milewski, twórca zazwyczaj działający w austriackim Wiedniu.

Fot. Facebook/ESC

Ceny paliw spadają drugi tydzień z rzędu

Cena benzyny spadła w ciągu tygodnia o 1,0 proc., a oleju napędowego – o 2,3 proc. To drugi tydzień z rzędu, w którym średnie ceny paliw na Litwie spadają – podaje Litewska Agencja Energetyczna (LEA).

Jak podano, 6 maja średnia cena oleju napędowego na Litwie wyniosła 1,47 euro za litr, średnia cena benzyny – 1,54 euro/l.

W ciągu tygodnia średnie ceny benzyny spadły we wszystkich porównywanych krajach bałtyckich i sąsiednich o 1-2,7 proc., z wyjątkiem Polski, gdzie średnia

cena wzrosła o 0,8 proc.

Średnie ceny oleju napędowego w wyżej wymienionych krajach spadły o 0,2-2,6 proc., z

wyjątkiem kraju nad Wisłą, gdzie średnia cena wzrosła o 0,5 proc.

Średnie ceny benzyny we wszystkich porównywalnych krajach są obecnie od 3 do 8 proc.

wyższe niż dwanaście miesięcy temu, a średnie ceny oleju napędowego są obecnie o 5-13 proc. wyższe niż w analogicznym okresie rok temu.

W krajach Unii Europejskiej w zeszłym tygodniu paliwo również staniało: średnia cena benzyny spadła o 0,6 proc., a oleju napędowego o 0,8 proc. W porównaniu do średnich cen paliw w krajach UE, średnia cena benzyny na Litwie jest o 14,2 proc. niższa, a oleju napędowego – o 10,6 proc. niższa.

Fot. Marlena Paszkowska

Wilnianie dostaną o połowę mniejsze rachunki za ogrzewanie

Wileńskie Sieci Ciepłownicze (lit. Vilniaus šilumos tinklai) obliczyły wysokość rachunków, jakie wilnianie zapłacą za ogrzewanie w kwietniu.

Za ogrzewanie mieszkania o powierzchni 50 metrów kwadratowych w odnowionym bloku mieszkalnym wilnianie zapłacą średnio około 17 euro, w nieodnowionym i nieefektywnym energetycznie bloku – 29 euro. Za ogrzewanie w marcu rachunki wyniosły odpowiednio 39 i 69 euro, zaś w kwietniu rok temu – odpowiednio 23 i 36 euro.

Jak podają Wileńskie Sieci Ciepłownicze, w kwietniu cena ciepła w Wilnie była najniższa w tym sezonie grzewczym – kilowatogodzina ciepła kosztowała mieszkańców 5,96 centa bez VAT. W porównaniu z marcem (6,97 ct/kWh bez VAT) cena ciepła spadła o 16 proc., a w porównaniu z kwietniem ubiegłego roku cena ciepła spadła o jedną piątą.

Wilno zakończyło sezon grzewczy 9 kwietnia, ale z uwagi na ochłodzenie kaloryfery ponownie włączono 22 kwietnia. Przedłużony sezon grzewczy w stolicy kończył się 30 kwietnia.

Na podst. chc.lt

Lekarze będą mogli odmówić pomocy agresywnym pacjentom

Od przyszłego roku lekarze będą mogli w niektórych przypadkach odmówić świadczenia usług medycznych agresywnym pacjentom.

Sejm przyjął odpowiednią nowelizację ustawy o prawach pacjenta i odszkodowaniach za uszczerbek na zdrowiu. Zgodnie z przyjętymi poprawkami do ustawy, specjalista służby zdrowia będzie mógł odmówić świadczenia usług lub je przerwać, jeżeli pacjent zagraża jego zdrowiu lub życiu bądź zdrowiu lub życiu innych pracowników i pacjentów, a także jeśli pacjent swoim niewłaściwym i lekceważącym zachowaniem poniża honor i godność pracownika służby zdrowia, przez co utrudnia świadczenie usług medycznych.

Przepis ten nie będzie miał zastosowania w przypadku, gdy agresywne zachowanie pacjenta jest spowodowane jego stanem zdrowia lub gdy udzielana jest mu niezbędna pomoc medyczna.

W takim przypadku odmowa wykonania świadczeń lekarskich będzie możliwa dopiero w przypadku wyczerpania wszelkich możliwości wyeliminowania zagrożenia ze strony pacjenta lub braku takich możliwości. Po usunięciu lub wyeliminowaniu tego zagrożenia należy niezwłocznie kontynuować udzielanie niezbędnej pomocy medycznej.

Sejm zezwolił także ratownikom medycznym na korzystanie z kamer wideo. Nowelizacja ustawy przewiduje, że w celu zapewnienia bezpieczeństwa pacjentów i lekarzy monitoring i nagrywanie obrazu i dźwięku mogą być prowadzone w trybie określonym przez ministra zdrowia.

Nowe regulacje zaczną obowiązywać od 2025 roku.

Fot. Marlena Paszkowska

Brakuje asystentów pielęgniarek

W związku z rosnącym brakiem personelu medycznego, w przyszłości na Litwie może brakować ponad 2000 asystentów pielęgniarstwa. Urząd Zatrudnienia potwierdza rosnące zapotrzebowanie na specjalistów w dziedzinie pielęgniarstwa, ale wskazuje też na rosnącą liczbę osób uczących się tego zawodu.

Jak informuje Urząd Zatrudnienia, w ostatnich latach pracodawcy co kwartał ogłaszają ponad 300 wakatów na stanowisko asystenta pielęgniarzek. Największe zapotrzebowanie jest w Wilnie i Kownie.

Jak wynika z przeprowadzonego przez Urząd Zatrudnienia badania „Zawody przyszłości”, liczba asystentów opieki zdrowotnej (w tym asystentów pielęgniarek) wzrosła w ciągu pięciu lat o 1,2 tys., lub o 15,5 proc. Pomimo wzrostu liczby asystentów pielęgniarstwa, ich brak wynika z rosnącego zapotrzebowania na usługi pielęgniarstwa w zakładach opieki zdrowotnej i sektorze prywatnym.

O dużym zapotrzebowaniu na specjalistów w tej dziedzinie świadczą także wskaźniki efektywności kształcenia zawodowego. Dane z poprzednich lat pokazują, że pół roku po zakończeniu programu nawet 83,5 proc. uczestników pracuje. A w pierwszym kwartale tego roku odnotowano nawet 100 proc. efektywności.

Na podst. uzt.lt

NOWINY znad Solczy

Order Zasługi dla Litwy Franciszce Rakalowicz

Nagroda z rąk prezydenta

4 maja z okazji Dnia Matki prezydent Litwy Gitanas Nausėda wręczył nagrody szczególnie zasłużonym matkom i opiekunkom. Wśród nich jest Franciszka Rakalowicz z rejonu sołecznickiego, która mieszka w gminie kamionskiej. Została odznaczona Orderem Zasługi dla Litwy wraz z innymi litewskimi matkami.

Pani Franciszka dorastała w dziewięcioosobowej rodzinie, a po założeniu rodziny z Janem Rakalowiczem doczekali się pięciu synów. Andrzej, Paweł, Tadeusz, Jan, Marek i Daniel są ostoją i dumą wielodzietnej matki, która cieszy się obecnie szczęściem wnucząt, dzięki czemu ma wielu gości na uroczystościach rodzinnych.

Pochodząca z Białorusi Franciszka w 1988 r. poznała swego przyszłego męża. Wychowała pięcioro dzieci na przyzwoitych ludzi i obywateli, które szanują swoich rodziców i innych członków rodziny oraz przestrzegają norm zachowań społecznych. Żadne z pięciorga dzieci nie sprawiało kłopotów, wszystkie cenią ciepło rodzinne i pracują w zawodzie, który kochają. Są absolwentami Wileńskiego Uniwersytetu Technicznego im. Giedymina, Uniwersytetu Mykołasa Romerisa i Kolegium Wileńskiego. Po założeniu rodzin dzieci nie zapomniały o swoim rodzimym domu i często odwiedzają rodziców.

Ludmiła Szyłobryt – zasłużona dla służby zdrowia

Iść z duchem czasu

Z okazji przypadającego 27 kwietnia Litewskiego Dnia Pracowników Medycznych Ministerstwo Zdrowia tradycyjnie nagrodziło najbardziej zasłużonych specjalistów pracujących w dziedzinie opieki zdrowotnej. Jedną z nagród trafiła do Sołeczniczki. Otrzymała ją Ludmiła Szyłobryt, główna pielęgniarka przychodni w Sołecznicach.

Nagroda ta jest przyznawana w uznaniu jej wieloletniej i nienaganej pracy, poświęcenia i odwagi w ratowaniu życia, osobistego wkładu w rozwój opieki zdrowotnej i promocję zdrowego stylu życia. Trzeba dodać, że 12 maja jest obchodzony Międzynarodowy Dzień Pielęgniarki i Położnej, a więc wyróżnienie było jak najbardziej na czasie.

Ludmiła Szyłobryt jest prawdziwą profesjonalistką i stale doskonali się w swym zawodzie. Pochodzi z Dziewieniszek. W 1983 roku ukończyła szkołę medyczną i rozpoczęła pracę w Szpitalu Chorób Zakaźnych w Wilnie. Młoda specjalistka rozpoczęła pracę w przychodni i od tego czasu nie zmieniła miejsca pracy, jednak charakter jej pracy zmienił się, ponieważ nadal rozwijała i doskonaliła swoje kompetencje.

Droga zawodowa Ludmiły Szyłobryt jest imponująca – szkoła medyczna, Kolegium Wileńskie, Litewski Uniwersytet Nauk Zdrowotnych i wreszcie Uniwersytet Mykołasa Romerisa, gdzie ukończyła studia z zakresu polityki zdrowotnej i zarządzania. Ponadto Ludmiła aktywnie uczestniczy w różnych kursach i szkoleniach. Studiowała na kierunku diabetologii i jest doskonałą specjalistką w tej dziedzinie.

– Lubię swój zawód, a jeszcze bardziej lubię doradzać i pomagać ludziom. Uwielbiam się uczyć, iść z duchem czasu, śledzić innowacje w systemie opieki zdrowotnej, których w naszej pracy nie brakuje. Kiedyś chciałem zostać lekarzem, ale droga, którą wybrałam, mnie nie zawiodła. Odnalazłam siebie – mówi Ludmiła Szyłobryt.

Stronę przygotował **Andrzej Kolosowski**

Z szacunkiem dla przeszłości i z myślą o przyszłości

(Dokończenie ze str. 1)

skłaniające do refleksji i przemyśleń. Na przestrzeni lat szkoła w Turgielach zmieniała swoje oblicze, strukturę. W istocie jednak pozostała taka sama – jest nie tylko ważną i nieodzowną częścią lokalnej rzeczywistości, ale też częścią życia mieszkańców Turgiel i okolic.

Nielatwą drogą kroczyła turgielska szkoła w swej 160-letniej historii. Były to okresy burzliwych i przemian historycznych na Litwie i na świecie. Pierwsze wzmianki o istnieniu placówki oświatowej w Turgielach pochodzą z 1729 r. Była to działająca przy kościele szkoła parafialna. W 1769 r. w Republice Pawłowskiej założono szkołę początkową. Do rozwoju szkolnictwa na tych terenach przyczynił się znacznie Paweł Ksawery Brzostowski, który był założycielem początkowej szkoły dla dzieci z chłopskich rodzin należących do Republiki Pawłowskiej. Zapraszał wykładowców z Wilna i z innych miast. W roku 1862 r. właścicielka majątku hrabina Kobylińska otworzyła szkołę w Turgielach.

Do 1921 r. nauczanie odbywało się w języku rosyjskim, do wybuchu II wojny światowej – w języku polskim, podczas wojny, w latach 1941-1943 – w języku litewskim. Od 1945 r. w Turgielach działała szkoła rosyjska. Polskie klasy powstały w 1952 r. Wówczas też szkoła siedmioletnia została przekształcona w średnią. W 1998 r. szkole nadano imię Pawła Ksawerego Brzostowskiego. Od 2001 r. jest to szkoła polska. Rok szkolny 2014/2015 rozpoczął nową kartę w dziejach tej najstarszej placówki edukacyjnej na Ziemi Sołeczniczkiej – szkoła uzyskała status gimnazjum.

Obecnie w turgielskiej placówce oświatowej naukę pobiera 176 uczniów, których kształci 30 pedagogów.

Jubileusz 160-lecia placówki został zorganizowany z myślą o tym, że bogate tradycje należy kontynuować i wzbogacać, był okazją do przywołania wspomnień, podróżą w przeszłość. Szkoła nadal stawia na podejmowanie ciekawych inicjatyw, zaangażowanie, rzetelność, rozwijanie uczniowskich pasji. Witając zebranych Iwona Tyszkiewicz, dyrektorka gimnazjum zaznaczyła, że w szkole najważniejsi są uczniowie i z myślą o nich wszystko się w niej dzieje.

– W przyszłości nadal będziemy dbać o najwyższy poziom kształcenia i wychowania, unowocześnienia bazy lokalowo-dydaktycznej, rozwój naszego gimnazjum – mówiła dyrektorka, dziękując władzom samorządu,

partnerom, uczniom i rodzicom, kadrze pedagogicznej i pracownikom gimnazjum za pomoc i współpracę.

Wśród zaproszonych gości wymienić należy mera rejonu sołecznickiego Zdzisława Palewicza, Ambasadora Nadzwyczajnego i Pełnomocnego Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Litewskiej Konstantego Radziwiłła, prezesa Związku Polaków na Litwie, posła do Parlamentu Europejskiego Waldemara Toma-

szewskiego, posłankę na Sejm RL z ramienia Akcji Wyborczej Polaków na Litwie – Związku Chrześcijańskich Rodzin Rita Tamašunienė, proboszcza parafii turgielskiej Raimundasa Macidulskasa, wicemera rejonu Waldemara Śliżewskiego, starostę gminy turgielskiej Edwarda Tyszkiewicza, kierowniczkę Wydziału Oświaty i Sportu Administracji Samorządu Rejonu Sołecznickiego Reginę Markiewicz wraz ze współpracownikami, przedstawicieli szkół rejonu sołecznickiego, emerytowanych nauczycieli, absolwentów gimnazjum.

– Trudno wprost uwierzyć, że placówka oświatowa w Turgielach liczy aż 160 lat, wznosząc ją do rangi najstarszej szkoły nie tylko w rejonie sołecznickim, ale też całej Litwy. Niewykluczone, że ma nawet więcej, co nas ogromnie cieszy, udowadniając, że załączki edukacji na tych ziemiach mają głęboką historię. Jej początki sięgają powstania Republiki Pawłowskiej – ewenementu na skalę światową, republiki, której idee przyświecały nie jednemu kolejnemu pokoleniu mieszkańców Turgiel i okolic. Dotychczas są dla nas przykładem, bo nauka i wychowanie człowieka są aktualne w każdym czasie. Naszemu pokoleniu tak samo dano pewne wyzwania, szczególnie to dotyczy małych szkół, ich egzystencji. Chodzi nam o zapewnienie przyszłości tych szkół, stwarzanie możliwie najlepszych warunków do nauki, aby uczniowie uczyli się z przyjemnością i mieli świadomość celu swojej nauki, aby każdy z

nich mógł osiągnąć sukces na miarę swoich możliwości – powiedział mer rejonu sołecznickiego Zdzisław Palewicz, podkreślając, że w ciągu ostatnich kilku lat w turgielską placówkę samorząd zainwestował ok. 700 tys. euro. – Zależy nam na dobrych warunkach i nauce, i pracy. „Każde pokolenie ma własny czas” – tak brzmią słowa popularnej piosenki. Życzę wam dalszego rozkwitu, dobrych osiągnięć i dobrego wykorzystania

danego nam czasu. Nie liczcie dzieci, a liczcie sukcesy! – mówił mer.

Ambasador Nadzwyczajny i Pełnomocny Rzeczypospolitej Polskiej w Republice Litewskiej Konstanty Radziwiłł w swoich rozważaniach na temat szkoły w Turgielach nie krył zachwytu dla miejscowej wspólnoty, której przodkowie przeszli edukację w Republice Pawłowskiej.

– Szkoła w takim miejscu, z taką tradycją i historią znaczy znacznie więcej niż placówka edukacyjna. Jesteście spadkobiercami tradycji krzewienia oświaty i zachowania polskości. Nie sposób nie wspomnieć o tym ważnym aspekcie jakim jest tożsamość narodowa. Dlatego dzisiaj, korzy stając z okazji chciałbym wam serdecznie podziękować za tę Polskę w sercu – powiedział Ambasador Konstanty Radziwiłł.

Do osoby księdza Pawła Ksawerego Brzostowskiego w swoim przemówieniu nawiązał również prezes Związku Polaków na Litwie, europoseł Waldemar Tomaszewski, zaznaczając, że przykład życia i kierowania Republiką Pawłowską przez obecnego patrona szkoły Brzostowskiego jest wzorem do naśladowania, jak należy dbać o swoją ojczyznę.

– Przykro, że kiedyś w szkole wystarczało 25 dzieci, dziś przy 150 uczniach należy walczyć o jej istnienie – mówił Tomaszewski. – Zachowanie placówek oświatowych jest dla nas niezwykle ważne. Życzę gimnazjum w Turgielach długich i pięknych lat działalności.

Powyborcze refleksje

Rządzący ponieśli podwójną klęskę

(Dokończenie ze str. 1)

Głównym tematem konferencji była ocena wyników minionych wyborów.

Jak powiedział Waldemar Tomaszewski, podstawową informacją jaką możemy wyciągnąć z wyników wyborów jest rosnąca pozycja Gitanasa Nausėdy, który wygrał pierwszą turę, uzyskując więcej głosów niż w poprzednich wyborach. Z kolei drugą bardzo ważną informacją jest totalna klęska partii rządzących – konserwatyistów i liberalistów, którzy stracili aż 100 tysięcy głosów.

Rada zadecyduje o poparciu

Prezes AWPL-ZChR zaznaczył, że choć w tegorocznych wyborach partia nie wystawiła swojego kandydata, to w trzech poprzednich wyborach tak. Kandydat AWPL-ZChR wygrał wtedy z wszystkimi pozostałymi kandydatami w trzech rejonach: wileńskim, solecznickim i samorządzie m. Wisaginia, wygrał też w wielu dzielnicach w rejonach trockim, wieciańskim, szyrwinckim, jezioroskim oraz miasta Wilna.

Tomaszewski mówił także, że

w I turze nie wyraził poparcia dla żadnego z kandydatów, gdyż bardzo ważne jest, by ludzie mieli wolny wybór. Z kolei w sprawie udzielenia poparcia w II turze, w najbliższym czasie odbędzie się posiedzenie Rady Naczelnej partii, podczas którego zapadną stosowne decyzje.

Wyniki wyborów wyrazem protestu przeciwko polityce państwa

Lider AWPL-ZChR skomentował także wyniki wyborów w rejonie solecznickim, gdzie najczęściej głosów zebrał Algirdas Vaitkus. Waldemar Tomaszewski zauważył, że w poprzednich wyborach, wygrał tam kandydat AWPL-ZChR, zdobywając znacznie więcej głosów niż Vaitkus. Zwrócił także uwagę, że w poprzednich wyborach Gitanas Nausėda w rejonie solecznickim zdobył 11 procent głosów, a obecnie ponad dwa razy więcej – blisko 24 procent. Ten fakt jest jednak przez politologów ignorowany, co, zdaniem Tomaszewskiego, ma na celu ukrycie porażki rządzących również w minionych wyborach, gdzie Ingrida Šimonytė zebrała dwa razy

mniej głosów. „Politolodzy nawet nie próbują analizować, dlaczego partia rządząca poniosła klęskę w całym kraju i dlaczego, szczególnie w rejonach graniczących z Białorusią dość dużo głosów zebrał jeden z kandydatów – Algirdas Vaitkus”. Zdaniem Tomaszewskiego to „zasługa” właśnie rządzących, ludzie w ten sposób zaprotestowali przeciwko ich polityce. Lider AWPL-ZChR przypomniał m.in. wydarzenia z 2021 roku, kiedy to władza wbrew stanowczemu sprzeciwowi mieszkańców Dziewieniszek, chciała ulokować w ich miasteczku nielegalnych migrantów.

Antyrekorde premier

Waldemar Tomaszewski zwrócił także uwagę na bardzo mierny wynik jaki uzyskała w rejonie solecznickim obecna premier – zaledwie 2,8 procent głosów. „To jest antyrekorde. Nigdy przedstawiciel rządzącej większości nie dostał tak mało głosów” – podkreślił Tomaszewski. Zdaniem lidera AWPL-ZChR, być może właśnie dlatego, by odwrócić uwagę od tej porażki, przez cały czas, już po nocy wyborczej,

mniejszości narodowe są obwiniane, że „nie tak głosowały”.

Dziwna decyzja GKW

Waldemar Urban poinformował z kolei o informacji uzyskanej z Głównej Komisji Wyborczej, że kandydat AWPL-ZChR nie uzyskał zgody na używanie materiałów agitacyjnych w językach mniejszości narodowych, co jest niezgodne z praktyką międzynarodową. Jak zaznaczył podczas przeszłych wyborów było to dozwolone, natomiast teraz decyzję odmowną tłumaczy się tym, że może się to nie spodobać Komisji Języka Litewskiego lub innym instytucjom.

„W całej Europie, zwłaszcza tam gdzie mieszkają mniejszości narodowe, zachęca się do używania ich języka w reklamie politycznej, tak by przyciągnąć tych ludzi do aktywnego udziału w życiu politycznym” – mówił Urban.

Podwójna klęska rządzących

Waldemar Tomaszewski kontynuując wątek o nadużyciach władz wobec mniejszości narodowych, mówił, że to rodzi opór i niezadowolenie: organizowane są mitingi i pochody przeciwko tej niesprawiedliwej polityce. Mówił także o absurdalnych wręcz przypadkach, gdy władze proce-

sują się w sądzie z mieszkańcami, którzy walczą o swoje prawo do zachowania szkół. Wspomniał o swojej niedawnej wizycie w szkole w Turgielach, która obchodziła jubileusz 160-lecia. W placówce na początku jej istnienia uczyło się zaledwie 30 uczniów, a obecnie uczy się ich tam 150, a mimo to samorząd musi walczyć z rządem, by szkoła nie została zamknięta. „To jest fakt i oczywiście ludzie przeciwko temu protestują” – podsumował.

Wspomniał także o walce o dwujęzyczne napisy, które według rządzących, nawet na terenach zwarcie zamieszkałych przez mniejszości narodowe, nie mają prawa bytu. „Rządzący ponieśli podwójną klęskę: po pierwsze wyraźnie przegrali w całej Litwie, po drugie ponieśli porażkę jeśli chodzi o ich dyskryminującą politykę wobec mniejszości narodowych” – powiedział, dodając, że politolodzy często odwracają kota ogonem, przerzucając winę na mniejszości. Zdaniem Tomaszewskiego, rząd powinien po tej porażce podać się do dymisji i „nie szukać winnych”.

„Prosimy politologów i przedstawicieli władzy, by wyciągnęli odpowiednie wnioski, popatrzeli w lustro i nie oklamywali ludzi” – zaapelował na zakończenie.

Motywowanie uczniów do większych osiągnięć edukacyjnych

Premie dla prymusów

Jeszcze jesienią 2023 roku radni Samorządu Rejonu Wileńskiego przyjęli decyzję o zatwierdzeniu regulaminu motywowania uczniów rejonu wileńskiego do większych osiągnięć edukacyjnych.

Decyzja, której głównym celem jest zauważyć i uhonorować osiągnięcia uczniów w roku szkolnym, zachęcić i zmotywować utalentowanych uczniów do większych osiągnięć edukacyjnych – powstała z inicjatywy frakcji AWPL-ZChR w Radzie Samorządu Rejonu Wileńskiego.

Według przyjętej decyzji, uczniowie klas 5-10 oraz klas I-IV gimnazjalnych mają prawo otrzymać premię w wysokości 500 euro (netto) za roczne osiągnięcia z wszystkich przedmiotów z maksymalną oceną 10, a dla abiturientów za najwyższą ocenę (100 punktów) z każdego państwowego egzaminu zostanie przyznana premia w wysokości 250 euro. Decyzje o przyznaniu premii mają być zatwierdzane przez Radę.

Premię planuje się przyznawać w końcu roku szkolnego i/lub po złożeniu wszystkich państwowych egzaminów maturalnych. Wraz z premią będą wręczone upominki, na których będzie znajdować się logo i identyfikacja wizualna Samorządu Rejonu Wileńskiego. Premie oraz upominki mogą być wręczone na posiedzeniu Rady lub podczas zakończenia roku szkolnego, albo podczas wręczania świadectw maturalnych w obecności radnych. Informacje o uczniach, którzy otrzymali premię (imię, nazwisko, nazwa szkoły, osiągnięcia i wysokość premii), zostaną naświetlone na stronie internetowej Samorządu Rejonu Wileńskiego po otrzymaniu zgody ucznia.

Warto przypomnieć, że to nie pierwsza decyzja motywująca młodzież do nauki, która powstała z inicjatywy polskiej partii. W 2022 roku Rada Samorządu Rejonu Wileńskiego przyjęła decyzję o przyznaniu stypendium w wysokości 250 euro miesięcznie dla

„ODPOWIEDZMY NA BOŻĄ MIŁOŚĆ!”

7 czerwca

Program:

- godz. 9.00 – wyruszenie pielgrzymów w kierunku Mejszagoly z kościoła pw. Świętej Trójcy Suderwie
- godz. 14.00 – uroczysta Msza św. w kościele pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Mejszagole
- godz. 15.30 – modlitwa / apel przy grobie ks. Józefa Obrembskiego

XII PIESZA PIELGRZYMKA
ŚLADAMI KSIĘDZA
PRAŁATA JÓZEFA
OBREMSKIEGO

Rejestracja trwa do 31 maja 2024 r. pod adresem e-mail: janina.klimasevska@vrsa.lt

studentów, studiujących kierunki priorytetowe, takie jak logopedia, pedagogika specjalna, psychologia, filologia polska, angielska, litewska, fizyka, pedagogika nauczania początkowego, matema-

tyka i wychowanie przedszkolne, biologia, chemia i technologia informacyjna. Właśnie tych specjalistów w placówkach oświatowych rejonu brakuje najbardziej. Celem przyjętej decyzji jest nie

tylko zmniejszenie liczby brakujących specjalistów, ale też i zachęta młodych mieszkańców rejonu wileńskiego do kontynuowania aktywności zawodowej na ziemi ojczystej.

Medalem Orderu „Za Zasługi dla Litwy” odznaczono trzy matki z rejonu wileńskiego

Wzór do naśladowania

W sobotę 4 maja, w przeddzień Dnia Matki, Prezydent Republiki Litewskiej Gitanas Nausėda odznaczył Orderem „Za Zasługi dla Litwy” 51 matek i opiekunek, wśród których w tym roku są trzy mieszkanki rejonu wileńskiego.

Za zasługi dla macierzyństwa, opieki i troski, za odpowiedzialność i za inspirujący przykład dla społeczności lokalnej i całej Litwy prezydent wręczył orderzy 44 matkom i 7 opiekunkom z całej Litwy, z których trzy – Maria Arciszewska, Łucja Pieczuro i Grażyna Maksimovičienė – pochodzą z rejonu wileńskiego.

Maria Arciszewska – to najstarsza nagrodzona matka z rejonu wileńskiego. 79-letnia kobieta nie tylko przeżyła długie życie, które dało jej mądrość i doświadczenie, ale także wychowała pięcioro dzieci. Ludzie bardzo pozytywnie mówią o pani Marii: kobieta jest znana jako życzliwa, szczerza i pełna miłości do otaczających ją osób.

Łucja Pieczuro jest mieszkanką rejonu wileńskiego, pochodząca z miasta Wilna. Wraz z mężem Henrykiem ma czterech synów. Łucja jest charakteryzowana jako życzliwa, wrażliwa i pełna humoru kobieta, a także

troskliwa matka i babcia czwórki wnucząt. Ukoronowaniem sensownego życia jej i męża są i uciwicie wychowane dzieci, które wciąż odnajdują miłość i ciepło w sercu matki. Wszystkie dzieci i wnuki regularnie odwiedzają swoich rodziców, bo panuje tu przytulna i ciepła atmosfera.

„Moja żona zawsze była dla mnie wzorem. Pamiętam, jak ubierasz dzieci do wyjścia na dwór zimą, i kurtki, i buty, i o szalik nie zapomnij – i to dla całej czwórki niespokojnych dzieci, ale Łucja zawsze zachowywała spokój, a dzieci, widząc, że mama nie jest zdenerwowana, same też szybko się uspokajały” – o Łucji opowiadał jej mąż.

„Nigdy nie widziałam sensu krzyknąć na dzieci. Nie twierdzę, że zawsze byłam idealna, ale naprawdę próbowałam. Sama mam całkiem spokojny charakter. Przecież jeśli będziecie na dzieci krzyknąć i się denerwować, to na pewno się nie uspokoją” – powiedziała matka, która została odznaczona wyróżnieniem prezydenta.

Grażyna Maksimovičienė i jej mąż mają czworo dzieci. Z czwórki dzieci dwoje to adoptowani bracia, z których pierwszego Grażyna adoptowała, gdy miał już

15 lat, a później, nie chcąc rozdzielać chłopców, wzięła do rodziny także jego młodszego brata, który nie miał jeszcze roku.

Zapytana, jakie były największe wyzwania, z którymi musiała się zmierzyć, wychowując nastolatka, Grażyna nie ukrywała, że najważniejsze i najtrudniejsze było: „pozwolić mu poczuć, że jesteście rodziną, że życzymy mu wszystkiego najlepszego i że twoim celem jest zapewnić mu dobrobyt i pomóc osiągnąć cele i marzenia życiowe.”

„Kiedy dowiedziałam się, że otrzymam nagrodę, nie traktowałam tego poważnie, wszak moim największym osiągnięciem są wychowane dzieci, ale gdy otrzymałam odznaczenie, uśmiech nie schodził mi z twarzy. Poczulałam się zaszczycona, szczęśliwa i tryskałam radością” – nie kryła zadowolenia Grażyna.

Rozmówczyni opowiedziała, że od najmłodszych lat uczyła wszystkie dzieci miłości i szacunku: „Zawsze im powtarzam, że rodzice są po to, by dzieci nie bały się prosić o pomoc. Pewne wyzwania można pokonać samemu, ale są takie, które wymagają pracy zespołowej, a przecież rodzice zawsze są tutaj, zawsze chcą i potrafią pomóc”.

Grażyna jest nie tylko matką czwórki dzieci, ale także tymczasową opiekunką. Zapytana, dlaczego wybrała taki sposób życia, odpowiedziała, że jeszcze będąc dzieckiem chciała mieć dużą rodzinę: „Już wtedy wyobrażałam sobie rodzinę z trójką, czwórką dzieci. Doczekaliśmy się z mężem dwójki dzieci, ale oboje chcieliśmy więcej, więc zdecydowaliśmy się na adopcję nastoletniego chłopca, a potem jego nowo narodzonego brata, ponieważ nie chcieliśmy, żeby zostali rozdzieleni. Wychowywanie dzieci to sprawa nie łatwa, ale przynosi wiele prawdziwej i

szczerzej radości, dlatego w 2017 roku postanowiłam zostać tymczasową opiekunką, którą jestem i nadal”.

Gratulujemy Paniom Marii, Łucji, Grażynie i wszystkim nagrodzonym mamom i opiekunkom. Niech Wasza miłość, troska i poświęcenie będą wzorem do naśladowania nie tylko mieszkańcom rejonu wileńskiego, ale i całej Litwy.

Na podstawie informacji VRSA, kancelarii Prezydenta Republiki Litewskiej i TVP Wilno
Fot. Kancelaria Prezydenta Republiki Litewskiej/
Robertas Dačkus

Konkurs sztuki wizualnej „Rudomino w formie NieStandardowej”

Radość tworzenia

Sztuka odgrywa ogromną rolę w życiu człowieka. W sposób szczególny wpływa na rozwój dzieci i młodzieży. Sztuka wpływa na rozwój osobowości i na uspołecznienie młodego człowieka. Co więcej, dziecko potrafi czerpać ze sztuki to, co chce, a nie tylko to, co należy. Kontakt ze sztuką daje wiele radości. Sztuka wyzwala uczucia, sprawia przyjemność i czyni człowieka lepszym.

Centrum Kultury w Rudominie zaprosiło dzieci do wzięcia udziału w konkursie sztuki

wizualnej „Rudomino w formie NieStandardowej”. Konkurs ten trwał w dniach 12-29 kwietnia. Mogły w nim wziąć udział dzieci i młodzież w wieku 8-16 lat. Zadaniem uczestników konkursu było wyobrazić sobie Rudomino w niekonwencjonalny, kreatywny i oryginalny sposób. Uczestnicy mogli malować, rysować, fotografować lub zastosować kilka technik w jednej pracy, dając upust swojej bogatej wyobraźni.

Komisja miała trudne zadanie – wyłonić zwycięzców. Każda nadesłana praca zasługiwała na

wyróżnienie. Uczestnicy konkursu z ogromnym entuzjazmem podjęli się zadania i wykazali się niezwykłą kreatywnością. Jednak należało wybrać najlepsze prace i wyłonić zwycięzców.

W kategorii dzieci w wieku 8-10 lat I miejsce zdobyła Meida Ruplenaitė ze Szkoły Sztuk Pięknych w Pogirach, II miejsce – Kiril Rusakiewicz z Gimnazjum im. Ferdynanda Ruszczyca w Rudominie, III – Patrycja Giniewicz ze Szkoły Sztuk Pięknych w Pogirach. W kategorii dzieci w wieku 11-13 lat I miejsce zajęła Inesa Bogdziewicz ze Szkoły Sztuk Pięknych w Rudominie, II miejsce – Liberta Bernotaitė, a III miejsce – Emilia Bekiesz z Gimnazjum im. Ferdynanda Ruszczyca w Rudominie. W kategorii młodzieży w wieku 14-16 lat I miejsce przyznano Oliwii Budziłowicz ze Szkoły Sztuk Pięknych w Pogirach, II miejsce – Ilonie Tarasevičiūtė ze Szkoły Sztuk Pięknych w Pogirach, III miejsce – Paulinie Burokaitė ze Szkoły Sztuk Pięknych w Pogirach.

Organizatorem konkursu było Centrum Kultury w Rudominie, pod kierownictwem Wiolety Cereszki.

Inf. i foto Centrum Kultury w Rudominie

Okazyjny koncert w Centrum Kultury w Kowalczukach

„Tobie Mamo, najpiękniejsze kwiatki”

Dzień Matki – to jedno z najbardziej wyjątkowych świąt. Jest obchodzone nie tylko na Litwie, ale na całym świecie, bo macierzyństwo nie zna granic. „Matka – to najpiękniejsze słowo w językach świata. Matka – to słowo, które oznacza miłość, miłość prawdziwą, która nie zdradza, to słowo, które oznacza wierność, które oznacza wielką ofiarę, nawet do śmierci, dla dobra dziecka” – powiedział niegdyś abp Stanisław Wielgus.

Z okazji Dnia Matki w Centrum Kultury w Kowalczukach, filii Centrum Kultury w Rudominie, odbył się świąteczny koncert „Tobie Mamo, najpiękniejsze kwiatki”, którym uczczono najdroższą w życiu każdego człowieka osobę i podziękowano za bezgraniczną miłość, opiekę i poświęcenie. Tego dnia mamy, które przyszły na koncert do Centrum Kultury w Kowalczukach, usłyszały wiele ciepłych słów i życzeń. Dzieci, które uczęszczają do studium muzyczno-teatralnego „Guzik” przy tej placówce kulturalnej, zaśpiewały piękne piosenki. Opowiedziały również wszystkim gościom o tym, jakie są ich mamy i za co je kochają.

Na koncert do Kowalczuk przybyły również dzieci z Szumaska. Na scenie wystąpiły: „Szum studio”, duet z zespołu „Nuta”, taneczny zespół „Bim bam”. Dzieci zaprezentowały dla mam taneczny flashmob. Podczas koncertu nie zapomniano również o tatach, babciach i dziadkach. Dzieci zaśpiewały dla nich takie przepiękne piosenki, jak: „Piosenka dla taty”, „Nasi kochani babcia i dziadek” i inne.

Słowem i piosenkami dzieci pragnęły wyrazić swoim mamom, jak też tatom, dziadkom i babciom, miłość i wdzięczność za ich rodzicielską dobroć i cierpliwość, za serce, które tak wiele rozumie i wybacza. Swoim występem pragnęły podziękować rodzicom za ich miłość i za to, że zawsze przy nich są w chwilach szczęścia i wtedy, gdy potrzebują ich rodzicielskiej rady. Na zakończenie koncertu wszystkim obecnym na sali mamom zostały wręczone symboliczne prezenty i kwiaty.

Dzień Mamy przebiegł w milej i ciepłej atmosferze. Były to chwile pełne wzruszeń i miłości. Na twarzach wszystkich gości uśmiech.

Inf. i fot. Centrum Kultury w Rudominie

W stolicy

Tablica pamiątkowa poświęcona drukarni bazylianów

7 maja z okazji Dnia Odrodzenia Prasy, Języka i Książki w Wilnie na niedysyjszym budynku klasztoru bazylianów przy ul. Aušros Vartą 7A, gdzie obecnie działa szkoła naukowo-artystyczna „Taškis”, odsłonięto tablicę pamiątkową poświęconą działającej w Wilnie drukarni klasztoru bazylianów.

Działalność drukarni przyczyniła się do włączenia społeczności rusińskiej Wielkiego Księstwa Litewskiego w przestrzeń cywilizacji europejskiej, jak również – do rozwoju prasy w Wilnie, upowszechnienia słowa drukowanego w językach litewskim i lotewskim oraz popularyzacji książek odzwierciedlających różnorodność etniczno-wyznaniową mieszkańców Wilna.

Pomysłodawczynią tablicy pamiątkowej jest dr Ina Kažuro, pracowniczka naukowa Biblioteki Uniwersytetu Wileńskiego, natomiast montaż tablicy zorganizował i sfinansował Samorząd m. Wilna. Odsłonięcie tablicy było częścią planu obchodów w 2023 roku Roku Św. Jozafata.

Działalność bazylianów nie ograniczyła się wyłącznie do pracy duszpasterskiej i rozrosła się do zakrojonej na szeroką skalę działalności edukacyjnej, kulturalnej i wydawniczej. Drukarnia wileńskiego klasztoru bazylianów dzia-

łała z przerwami od roku 1628 do 1839 roku. Światło dzienne ujrzalo tu ponad 700 tytułów książek i innych wydań w różnych językach.

Główną misją drukarni było służyć Kościołowi grekokatolic-

kiemu w Wielkim Księstwie Litewskim poprzez wydawanie literatury liturgicznej, katechetycznej i religijnej. Mimo swoich unickich początków drukarnia rozwijała swoją działalność drukarską również wśród innych wspólnot Wielkiego Księstwa Litewskiego. Wydawano tu wiele książek dla katolików – w językach łacińskim i polskim.

W drugiej połowie XVIII wieku bazylianie drukowali książki cyrylicą dla staroobrzędowców.

Drukarnia przyjmowała również zamówienia od osób świeckich. W 1670 r. wydrukowano tu wiersze szlachcianki Katarzyny Siemiątkowskiej – pierwszą w

Rzeczypospolitej Obojga Narodów książkę, której autorką była kobieta.

Spośród wszystkich drukarni należących do społeczności ruskiej w Wielkim Księstwie Litewskim bazylianie jako jedyni przyczynili się do rozwoju litewskiego słowa drukowanego. Ogólnie rzecz biorąc, drukarnia klasztoru bazylianów jest drugim co do wielkości – po drukarni Akademii Wileńskiej – wydawcą książek litewskich. Wydrukowano w niej ponad 50 tytułów książek w języku litewskim. Litewskie publikacje dowodzą, że drukarnia bazylianów nie zadowalała się wyłącznie interesami konfesyjnymi, ale przyczyniała się też do rozwoju kultury narodowej. Przedstawione dane świadczą o tym, że drukarnia bazylianów jest interesującym zjawiskiem w historii Litwy i Wilna, a wydrukowane tu książki są częścią dziedzictwa kulturowego.

Drukarnię prowadzili wykształceni mniisi (prefekci). Dwóch prefektów (Nicefor Nienicz i Nicefor Szymański) studiowało na Uniwersytecie Wileńskim. Drukowaniem zajmowali się bracia zakonni i zatrudniani drukarze. Wśród drukarzy było też kilku Ukraińców (bazylianie Damascen Gerbest, Samuel Pilichowski i Naukracjusz Szczygliński).

Ruszyły remonty przestrzeni publicznych

W Wilnie nabierają tempa remonty przestrzeni publicznych. W centrum miasta odnowiony zostanie skwer Žemaitės przy al. Giedymina. Trzy nowe skwery urządzone zostaną również w oddalonych od centrum dzielnicach Wilna: rozpoczęto już prace nad nowym placem w Zameczku (Pilaitė) między ulicami M. Jankaus i I. Simonaitytės, jak również – przy kościele pw. Ducha Świętego w Grzegorzewie, nowa przestrzeń publiczna powstanie również w Nowej Wilejce przy Czarnym Trakcie.

W tym miesiącu rozpoczną się prace przy odnowie skweru Žemaitės. Zostanie wyremontowana i wymieniona nawierzchnia, urządzone oświetlenie, wyremontowane zostaną ścianki oporowe, odnowione ławeczki, zadbane zostaną rosnące tu drzewa. Na skwerze zasadzone zostaną wieloletnie rośliny trawiaste. Mieszczący się na terytorium skweru plac zabaw dla dzieci pozostanie.

Nową przestrzeń publiczną zaczęto już urządzać w Grzegorzewie, nieopodal kościoła pw. Ducha Świętego. Samorząd m. Wilna i Archidiecezja Wileńska

zawarły umowę użytkowania, na podstawie której przestrzeń ta zostanie dostosowana do rekreacji mieszkańców. Na terytorium o powierzchni 0,7 ha planuje się urządzić strefy rekreacyjne, ścieżki spacerowe, oświetlenie, ustawione zostaną kosze na śmieci. Na skwerze ustawione mają być ławki, a przy samym lesie sosnowym urządzony zostanie plac zabaw dla dzieci. Do organizowania imprez i świąt miejscowych mieszkańców zaplanowano plac z miejscem pod świąteczną choinkę.

Wraz z porządkowaniem placu przy ul. Kovo 11 – w miejscu obecnego przystanku komunikacji miejskiej – zaprojektowano nowy, spełniający wymogi techniczne i bezpieczeństwa przystanek komunikacji miejskiej. Przy ul. Šviesos zaplanowano parking na 25 miejsc.

Urządzanie skweru rozpoczęło się w tym miesiącu również w starostwie Nowa Wilejka – na skrzyżowaniu Czarnego Traktu i ul. Tolimoji. Przy Czarnym Trakcie 34 planowane jest urządzenie nowej przestrzeni publicznej o powierzchni 0,28 ha. Wokół tego terytorium mieszczą się działki wspólnoty ogrodów działkowych,

kilka prywatnych piętrowych domów. Na południu terytorium graniczy z należącym do centrum handlowego parkingiem. Na terytorium tym urządzone zostaną ścieżki dla pieszych, terytorium rekreacyjne z ławkami, ścieżka refleksologiczna, urządzone zostanie oświetlenie, ustawione zostaną kosze na śmieci. Na życzenie mieszkańców staw zostanie częściowo ogrodzony. Pomiędzy parkingami a stawem zaplanowano dla strażaków dojazd do wody.

Nabierają też tempa prace w Zameczku – na terytorium pomiędzy ulicami A. Jankaus a I. Simonaitytė. Na skwerze urządzone zostanie boisko sportowe, zaplanowano miejsce na imprezy dla miejscowych mieszkańców i przestrzeń na ich jakościowy wypoczynek. Nowy skwer zaprojektowano na działce ziemi państwowej o powierzchni 0,6 ha. Na życzenie mieszkańców w skwerze zaprojektowano sporo miejsca na aktywności mieszkańców: urządzone zostaną boiska do gry w koszykówkę, siatkówkę i tenisa oraz boisko do gry w minifutbol. Boiska będą ogrodzone, zaś od bloków mieszkalnych odgraniczone masywem zieleńców.

§ Zapytaj,
nie zbłądzisz!

Porady prawne

Jak negocjować letni urlop (1)

Zbliżający się sezon letni coraz bardziej kusi do złożenia wniosku o urlop, zwłaszcza, jeżeli do tej pory nie został jeszcze złożony. Co robić, jeżeli chcesz wziąć miesięczny urlop czy wyjechać, gdy inni koledzy już zaplanowali swoje wakacje? Ekspert radzi, jak przygotować się do negocjacji ws. urlopu i w jakich przypadkach pracodawca może nie zaakceptować naszego wniosku.

Eglė Staniulionė, kierownik Wydziału Kadr spółki „Bitė Lietuva” radzi, by przed wzięciem urlopu sprawdzić przede wszystkim, jakie są wewnętrzne procedury firmy ws. czasu trwania urlopu, jego planowania oraz innych aspektów.

„Kodeks Pracy przewiduje, że pracodawcy powinni sporządzić roczne plany urlopowe. Jasno też określa, którzy pracownicy mają pierwszeństwo w korzystaniu z dni wolnych itp. Jednak widzimy, że na Litwie pracodawcy są znacznie bardziej elastyczni niż wymagają tego akty prawne. Tak więc, planując urlop można się spodziewać przychylniejszej decyzji zarówno w sprawie czasu trwania urlopu, jak też terminu złożenia wniosku o urlop” – mówi Staniulionė.

Przy planowaniu urlopu dłuższego niż 2 tygodnie, zaleca się rozpocząć rozmowy o tym z kierownictwem i współpracownikami ze znacznym wyprzedzeniem. Im wcześniej współpracownicy zostaną poinformowani, tym większe prawdopodobieństwo, że do urlopu uda się lepiej przygotować.

„Jeżeli powiesz swojemu kierownikowi, że chcesz od jutra wyjechać na miesiąc, mało prawdopodobne, by był w stanie zatwierdzić wniosek o urlop. Jeżeli planujesz szczególnie długi urlop, lepiej by było już na początku roku poinformować o tym pracodawców i współpracowników. Nawet jeżeli decyzja o wzięciu urlopu została podjęta w ostatniej chwili, należy od razu omówić to z bezpośrednim przełożonym – czy potrzebne jest zastępstwo na czas urlopu, jak zostanie zapewniona ciągłość pracy itd.” – komentuje ekspert.

Od potrzeby zastępstwa zależą dalsze scenariusze. Jeżeli na czas urlopu pracownika praca nie może zostać przerwana, należy od razu uzgodnić, kto będzie zastępował pracownika na czas jego urlopu – współpracownicy czy kierownik zespołu.

Mieszkańcy miasta mogą dołączyć do klubu książki

Wszyscy zainteresowani procesami rozwoju miast mogą już dołączyć do powstającego klubu książki „Czytamy miasto” („Skaitome miesta”). Pierwszą książką, do przeczytania której zapraszani są członkowie klubu, jest „Miasta dla ludzi” duńskiego urbanisty Jahna Gehla.

Na przeczytanie książki zawsze planowane będą co najmniej 3 miesiące.

Zawsze planuj spędzić co najmniej 3 miesiące na czytaniu książki. Omawianie książki planowane jest na 3 września. Wszyscy zainteresowani dołączeniem do klubu zapraszani są do rejestracji na: <https://forms.office.com/e/FW07G8MuTW>.

„Sądzę, że bardzo brakuje nam dyskusji o mieście. Dyskusji nie tylko na temat konkretnych projektów, ale też z pewnego oddalenia, oderwanie się od codzienności. Czytając książki, a następnie omawiając je możemy dyskutować o zasadach, wizjach i marzeniach związanych z rozwojem miast. Interesuje mnie to, o jakim Wilnie marzą jego mieszkańcy? Zapraszam wszystkich zainteresowanych rozwojem miast, a w szczególności Wilna, do przyłączenia się do tego klubu książki. Będziemy wybierać najaktualniejsze książki urbanistyczne i dyskutować o tym, czym się dla nas oznaczają” – mówi główna architektka miasta Laura Kairienė.

Informacja o książce, do przeczytania której mieszkańcy będą zapraszani, podawana będzie na stronie internetowej samorządu oraz w mediach społecznościowych. Zarejestrowani członkowie klubu o książkach do przeczytania i spotkaniach będą informowani za pośrednictwem podanej podczas rejestracji poczty mailowej. Dyskusje o książkach będą organizowane na żywo.

Osoby, które miałyby pytania dotyczące tej inicjatywy lub chciałyby zaproponować książkę na temat rozwoju miasta, proszeni są o kontakt pod adresem: beatrice.umbrasaite@vilnius.lt.

